

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. VII. - De genere nominum: nullaque communis duobus. Propria genus habent

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

nes Græcas invenire, quæ dativo jungerentur? Sed quod maxime fidem potest facere, Ciceronis multa sunt, in quibus, Græcis nominibus adjectiva Latina in sexto casu, vel etiam Latinæ præpositiones, quæ sextum casum regant, junctæ reperiuntur. Ad Atticum: *quæ τὰς δεινὰς, quas sue historias de Ἀρχαῖς ἔχεις habes.* Ibidem lib. 4. *Ἐλευσινίᾳ*. Lib. 10. epist. 8. *ἐν πολιτικῷ*. Ibidem, *prudentia cum ἐπιεικείας*. Ibidem epist. 14. *ἐν πολιτικῷ* genere. Lib. 3. ad Q. Fratrem epist. 1. *ἀποδυστήριον* nihil alius. Lib. 16. Famil. *Non enim se junctus est à philologia, & quotidiana συζητήσει.* Itaque *ἐν χειρῶν, in manibus: σὺν θεῷ, cum Deo, * cave credas esse septimum casum.*

4.
Lib. 2.
epist. 13.

C A P. VII.

De Genere nominum: nullaque communia duobus. Propria genus non habent.

Nihil esse in re Grammatica incertius genere, rectè asseruit Vergara in sua græca Grammatica; unde non est mirandum, si genus masculinum esse diximus, cujus nota est hic; Femininum, hæc; Neutrum, hec: in quo M. Varronem sumus sequuti, qui secundo de Analogia sic ait: *Sic itaque ea virilia dicimus, non quæ virum significant, sed quibus præponimus hic, & hi: & sic muliebria, in quibus dicere possumus, hæc & hæ.* Eadem est etiam Diomedis doctrina. Et verò ex sententia Varronis, qui dicunt nomina virorum esse masculina, ad significationem

* Cave credas esse septimum casum] Voluit haud dubie Autor, certe debuit ex sua sententia certum dixisse.

nem confugiunt: sed significatio ex illius sententia non pertinet ad Grammaticam; quoniam, inquit, *Grammatica propositum non est singularum vocum significationes explicare, sed usum.* Alii dicunt *Masculinum nomen esse, cui addi potest adjectivum masculinum.* Rectè quidem: sed ego quæro, quæ sint hæc nomina; nam prius me cogis scrutari omnia nomina, eorumque significationes, quam quæ sint nomina masculina, quæ foemina perdiscere. Deinde circa græca nomina in *os*, quibus passim utuntur Latini, tanta est apud Græcos confusio, ut nescias masculina, an foemina, an potius ambigua omnia sint dicenda. Sed quis Græcos ad normam rediget, cum Aristoteles dicat * de *leæna*, ὁ λέων, & ὁ ὄριθς τιχταει. id est, *hi aves parium?* quod aptius verteretur Hispanè, *los leones paren.* Homerus dixit τὸν ἄιζοο, id est, *hunc capram*, τὸς ὄιας, id est, *eos oves.* ὄνθ, asinus, ἀρξ, urfus, γλαφθ, cervus, tum masculina, tum foemina reperiuntur. Apud Græcos multa etiam nomina arborum reperies masculina; quos imitatus Ennius dixit, *Resque cupressos.* Et Martialis, *Palladius lotus.* Plin. l. 16. *Arbores, quos Tubulos vocant.* Idem l. 24. c. 8. cum de Platanis loquitur; *folia eorum tenerrima*, [Viruvius lib. 2. cap. 9. *Larix non est notus, nisi his, qui sunt circa ripam Padis.*] Hinc in sacris Bibliis legimus; *Præpara tibi buxos multos.* Item; *Quasi Libanus non incisus vaporavi habitationem meam.* Itaque Pinafer, Oleaster, Pyrafter masculina sunt, juxta terminationem. [Lucret. 6. *Oleaster neffare tinctus.*] Sed si dicas, *magna Oleaster, deest arbor*, ut in ellipsis dicetur. Ut tan-

Vide infra in Ellipti Arbor. & Voss. de Anal. l. 13.

* De *leæna* ὁ λέων] Et de *mulis* ὁ θήλος ὄριθς Lib. VI. Hist. Anim.

tandem aliquid certum de genere statuamus,
 * Genera duo esse dicimus, quæ sola novitatio
 Genera
 tantum
 duo.

• Genera duo esse dicimus] Genus in arte Grammatica, usu certe, significat non tam sexum, quem duplicem solummodo natura novit, sed quocumque diversas variarum terminationum classes, quarum quæque vocabula in convenientia Adjectivi & substantivi solummodo, non item diversarum, jungi inter se queant. Quæ classes proinde in diversis linguis diversæ numero & sunt, & esse possunt. Nullum tamen dubium, quin hæc Generis Grammatici, istarumve classium differentia doctrinâ originem primam duxerit ab illis vocabulis, quibus animantia significantur. Hæc enim quia in duplicem naturam ac sexum discreta sunt omnia, etiam proinde illa vocabula, vel certe nonnulla eorum, prout modo ad masculos, modo ad feminas istorum maxime animantium, quæ vulgo etiam nota, designandos adhibebantur, duplicem accipere terminationem, ut diceretur *Isch Vir, Ischa Vira*, unde *Virago, Melech, Rex, βασιλεύς, Melcha, Regina, βασίλισσα*. Porro jam quia Adjectiva omnibus omnino substantivis etiam utriusque sexus jungi possunt, & junguntur, ut esset convenientia quadam terminationum inter ea, quæ sic jungerentur, visum fuit, etiam illam terminationum varietatem Adjectivis dare, ut diceretur *Thob, Thoba, Bonus, Bona*, & proinde *Ischa Thoba, femina bona*. Ea vero cum jam data esset, quia Adjectiva junguntur non modo vocabulis, quibus animantia notantur, sed & aliis quibuscunque, visum deinceps fuit pene necessario, omnia substantiva dividere in duas quasi classes, in quot Natura dispersita est genus Animantium, easque denominationibus à sexu petitis insignire, remque ita ordinare, ut earum prior reciperet solummodo Adjectiva prioris terminationis seu masculinæ, altera posterioris solummodo & femininæ. Hanc arbitror fuisse rationem & originem generis Grammatici in linguis primis seu Orientalibus. Græci postea reliquere hunc numerum istarum classium, qui in prioribus linguis respondebat numero sexuum: & proinde neglexerunt in hac doctrina rationem sexuum, sed ex parte tantum, atque ita, ut simul tamen significarent per appellationes istarum classium, olim in sua quoque lingua, vel certe in iis, unde sua est derivata, fuisse duas solummodo, easque diversitatem sexuum præcipue respexisse, vel originem suam ei debere; dum nempe & ipsi istas clas-

Neutrum
non est
genus.

Commune
genus
nullam
est.

tio naturæ; nam quia per mares, & fœminas propagarentur genera, *genus* dictum fuit: & lingua Chaldæa, Hebræa, Syra, Punica, Hispana, Gallica, Italica, & aliæ plures, duo tantum agnoscunt genera. Neutrum verò genus, genus verè non est, sed per utriusque negationem, ut Græci expressius declarant, *ἄδιεγον*: nec enim ex duobus compositum est, ut dicebant imperiti, sed utrumque excludit: Hoc genus Græci acceperunt, unde Latini sunt mutuati.

Commune genus vocabant grammatici, quòd ita ex æquo conveniret mari, & fœminæ, ut si solum poneretur, de utro fiat sermo, non possis distinguere; qualia sunt, *homo*, *sacerdos*, *agricola*, *vates*, *sus*, *bos*. Quæ ratio futilis est, & manca; sic enim necesse semper foret, ut adjectiva illis nominibus copularentur, ut distinctio fieret. Deinde etiam contra Philosophicam rationem aliqua nomina ex æquo, duo, vel plura significarent, quòd est contra Platonem in Cratylo, & contra Aristotelem, qui *Homonyma*, quæ imperiti vocant *equivoca*, duo quidem significare contendit, sed unum propriè, cætera per similitudinem

classes appellarunt *γένη*, earumque duas priores à sexuum discrimine *γένος ἀρσενικόν* & *θηλυκόν*, masculinum & fœmininum: tertiam verò *ἄδιεγον* Neutrum, ipsa illa appellatione quodammodo declarantes, hanc serius accessisse illis prioribus, primitus solis existentibus, sed usum tamen suæ linguæ in hac re recessisse à prima rei origine. Græcos imitati sunt per omnia Latini. Germanorum quoque lingua triplex genus recipere videtur. Dicunt enim *der man* / *die frau* / *das kind* / & sic in Adjectivis, *ein reich* / *man* / *ein reiche frau* / *ein reiches kind*. Belgica dialectus, properatâ loquendi ratione, recidit terminationes adjectivorum, quia duriusculæ sunt, utpote in consonantem exeuntes,

rudinem quandam : quam malè autem hoc intellexerint, qui se Aristoteleos profitentur, alibi docuimus. Afferimus igitur nulla esse nomina communia duobus, nullaque esse ambigua ex his, quibus aliqua animalia significamus: error enim fuit Grammaticorum inter ambigua genera *Talpa, dama, Panthera, bubo* inferere. Fatemur quidem multa esse nomina Epicœna, quæ mares, & fœminas significant; sed non ex æquo: nam *homo, latro, miles, comes, sacerdos, vates, milvus, corvus, elephantus*, mascula prius intelligimus, „ [quasi „ adjectum esset nomen *Mas*: ut Plautus *Pœn.* „ *Tunc contrectare audez, quod mares homines amant.*] Deinde si de fœminis velis facere sermonem, *sacerdotem fœminam, vel elephantum fœminam* dices. Rursus, *Balena, Dama, Aquila*, fœminino genere intelliguntur; significabis tamen mares, si *Aquilam marem, vel Balenam marem* dices, ut in *Ellipsis* latius in *Fœmina*. Mitto hic ridiculos illos, qui Epicœna ad aves tantum, & quadrupedes retulere; satis enim constat illos non intellexisse, quid vox Epicœnum apud Græcos significaret; unde pessimè, *promiscuum* Latine verterunt. Verbum hoc Græcum unico Latino verti non potest, significat enim sexum communem, in quo alterum excellat, quasi dicas, *supercommune*. Hoc *Cæs. Scaliger* minimè intellexit: unde ut Græcos fugillet, melius Latinos dixisse de hac re contendit. Sed ejus verba subscribam; ut totum negotium melius intelligatur: *At illud, inquit, forendum non fuit, quum animalia quedam suis generibus non notarent. Hanc negligentiam Græci vocarunt genus mixtores pessime: nam κοίος id quod duo comprehenderet genera, nominabant: hoc autem alterutrum quum recipiat, non potuit habere præpositionem*

In paradoxo unius vocis:

Epicœnum genus.

De causis ling. Lat. cap. 79.

in i;

Lib. I.
c. 4.

ἐστὶ: addit enim quantitatem Mathematicis, ut ἐπιπέδου, nostri melius, promiscuum. Hæc ille. * Rectius aliquanto Quintilianus lib. I. Epicæna, inquit, esse, in quibus sexus uterque per alterum apparet. Advertendum tamen, genus Epicænum ad grammaticum nihil spectare, sed ad Rhetorem, sive linguæ peritum; nam rogatus puer, cujus generis sit *Aquila*, si dicat esse Epicænum, nihil certi attulit, nisi dicat esse Epicænum fœmininum.

† Communia igitur nomina, quæ intel-
li-

* *Rectius aliquanto Quintilianus &c.*] Hic tamen isto loco etiam promiscua Latine appellat *τὸ ἐπιπέδον*, dum ait, *Nec statim diligentem putabo, qui promiscua, quæ & Epicæna dicuntur, ostenderit, in quibus sexus uterque per alterum apparet.* Epicæna autem dicta, quoniam utrumque sexum una non modo terminatione, sed & uno genere Grammatico exprimere valent, ut dicatur *hic passer* etiam de femina, *hæc aquila* etiam de masculo. V. Voss. de Anal. I 16. in Addendis. Naturam Epicænarum non perspexit Sanctius noster, dum distinguere non valuit inter Communia & Epicæna, Hæc enim causa, quod ridiculos pronunciet, temerè nimis, illos, qui Epicæna ad avertantum & quadrupedos reinlerint, & quod ipse perperam iis adtribuat humani generis, actionis & officii nomina, quæ revera Communia sunt, & in utroque genere usurpantur. Nec enim dicitur solo masculino etiam genere de femina *hic sacerdos*, ut *hic passer*. Recte tamen illud, quod genus Epicænum ex Grammatica exturbat. Nomina sunt Epicæna. h. e. unico suo genere utriusque sexui *κενῶν*, atque ita *ἐπιπέδον* h. e. magis communia aliis *κοινῶν*, ut quæ suam, quod ex terminatione habere debent genus, non communicant cum utroque sexu, ut Epicæna, sed diversum seu duplex genus inde accipiunt. *Aquila* ergo, si quis roget, non dici potest nisi valde *καταχρηστικῶς*, esse generis Epicæni, sed esse nomen Epicænum, generis autem fœminini. † *Communia igitur nomina &c. nulla sunt*] Immo sunt, & ad eundem lapidem impingit Sanctius, dum non distinguit inter Nomen Commune, seu duplicis generis, & Genus Commune, quod proprie loquendo rejiculum esse debet. Ceterum sicuti Lingua Latina recepit vocabula, quæ uno gene-

liguntur à grammaticis, nulla sunt; nam, ut diximus, ineptus esset sermo, *vidi vatem, vidi sacerdotem*, sine adjectivis, si nomina ex æquo significarent utrumque sexum. Si igitur animal nullum est in rerum natura, quod sexus ambos æque potentes habeat, frustra erit nomen, quod nominet rem, quæ non sit. Nec mihi quisquam objiciat Hermaphroditos, seu Androgynos: nam in iis Hermaphro-

C 2 di-

genere, & una constructione utrumque sexum declarare queunt, quidni similiter ejusmodi habeat vocabula, quæ in constructione utriusque generi se accommodent. prout vel ad masculinum, vel ad feminam significandam adhibentur, ut dicatur *Hic sacerdos, hæc sacerdes, hic Dux, hæc Dux*. Veluti Florus IV. 11. *Prima Dux fuga Regina*. Ubi *Prima* sine *Prima* referri ad *Dux*, certum esse nobis potest ex his Ciceronis locis: de Senect. c. 2. *Quod naturam optimam ducem sequimur* & de Amic. c. 5. *Qui assurgunt naturam optimam recte vivendi ducem*. In quibus manifesta est proxima & directæ constructionis convenientia Adjectivi & Substantivi, per quam solam utique generis doctrina cognoscitur, & propter quam solam in arte Grammatica requiritur. Nulla ergo causa quamobrem refugiamus & hoc vocabulum, & alia nonnulla dicere, non quidem cum Grammaticis, *Communis esse generis*, sed potius *Duplicis*, vel *Communianis* quoque, masculini & feminini generis, ut quæ construntur per se & directe, modo tanquam masculina, modo tanquam feminina. Nec tamen propterea utrumque sexum ex æquo simul singulis locis significant, sed modo hunc, modo illum, prout diversimode construntur. Neque video, quid discriminis sit in re ipsa, sive directe *Hic dux, hæc dux*, sive per Ellipsin perpetuam *Hic masculus dux, hæc femina dux* dici & intelligi gradas, nisi quod hoc operosius ac difficilius, magisque idoneum sit turbandis mentibus discentium, illud clarius & expeditius. Usu certe res ipsa eodem recidit, & per istam Ellipsin vocabula æque cum Adjectivis alterius generis construi utique ex Auctoris nostri sententia queunt, ac si essent & ipsa ejus plane generis. Denique nulla profors causa est, quare substantiva sub una terminatione recipere non queant duplex genus, æque ac in Adjectivis una item terminatio omni generi accommodatur.

ditis alter semper sexus excellit. Imò ratio est à me, qui Epicœna nomina constituo; *In quibus*, ut dixit rectè Quintilianus, *sexus uterque per alterum apparet*. Sed in Epicœnis distinguendis antiqui solebant addere, pro rei natura, *mas*, aut *fœmina*; ut *Aquile mares, piscis fœmina*. Aliquando tamen hoc signo supersedebant, ita ut nomen masculinum viderentur efferre fœmininè, aut contra: ut si dicas, *vidi murem fœtam*, cum mus perspicuè sit masculinum. Quod ut facilius, & explicatius probemus, Quintilianum ipsum audiamus. *Fiunt*, inquit, *& circa genus figuræ in nominibus*; nam *& oculis capti Talpæ, & timidi Damæ dicuntur à Virgilio: sed subest ratio, quia fœcus uterque altero significatur*; tam enim mares esse Talpas, Damasque, quam fœminas certum est. Hæc Fabius. Virgilius in illo loco figura Ellipsis usus est, quum dixit, *Cum canibus timidi venient ad pocula Damæ*: &, *Atque oculis capti fodere cubilia talpæ*; respexit enim non ad vocem, sed ad significationem maris; quia Talpa, & Dama Epicœna sunt: & quoties à terminationis genere desectimus, figura est; vel Syllepsis, si aliud concipimus, quàm proferimus; vel Ellipsis, si deest aliquid nomen generale, cum quo adjectivum debeat concordare. Syllepsos exempla aliqua subjiciam, reliqua require in Syllepsi. Terentius: *Mea Glycerium, quid agis?* Glycerium juxta terminationem neutrum est, ut sunt omnia nomina diminuta in *on*, apud Græcos; ut τὸ γλυκέριον, suavium; τὸ ἀνδράκιον, homunculus; τὸ ἀνδραπαλον, homuncio; τὸ γράδιον, vetula. Id quod etiam Quintilianus significavit, quum inquit lib. 1. cap. 4. *Aut quæ fœminina positione mares; aut*

Lib. 9.
c. 3.

Eclog. 8.
Georg. 1.

neutrali, feminas significant: qualia sunt *Muræna*, & *Glycerium*. Idem paulo post, quasi se exponens inquit; In eadem specie sunt nomina feminina, quibus mares utuntur; & neutralia, quibus feminæ. Sed hoc antea Varro docuerat lib. 2. Analog. Ut calcei, inquit, muliebres sint, an viriles, dicimus ad similitudinem figuræ, quum tamen sciamus, nonnunquam & mulierem habere calceos viriles, & virum muliebres: sic dici virum *Perpennam*, & *Marcum Leccam muliebri forma*. quasi dicat: *Perpenna, Lecca, Antonius Musa, & Joannes Maria* cognomina sunt feminina; tamen ideo habentur masculina, quia maribus adhærent, & de maribus dicuntur. Prisciani etiam hæc sunt Lib. 5. de verba. In E quoque productum inveniuntur femininæ genera; sed Græca duntaxat, ut *Taygete, Enterpe*; & in um figuratè, ut *Glycerium mea, Dorycon, & Philotium*. Figuratè, inquit Priscianus, quod & sentit *Linacer*. Itaque Latine dicitur: *Hæc mulier est novus miles, bonus comes, ignavus agricola*: ut dicimus; *hic homo est fera bellua, & taurus maxima victima; & aurum est dux bonus; & vinum optimus index; & hoc animal est testis bonus*. Sed quum dixit Cicero, naturam bonam ducem; & *Valer. Maximus, Antiquorum simplicitas certissima index*: Lib. 2. Et de *Massilia* loquens; *Severitatis custos acerima*, cap. 1. figura est *Syllepsis*: quemadmodum & in illo *Plauti*, quum de foemina dicitur; *Qui hic commercarius civos homines liberos*: & *Terentius de Ancilla*; *Quum ejus tam negliguntur internuntii*. Et in facris, in historia *Abrahæ* sæpè iteratur; *Mortuum meum*, quum de *Sara* fiat sermo. De *Ellipsi* quære exempla in voce *fœmina, fabula, urbs, navis, herba*. Desinant igitur jam obstrepere *Grammaticæ* cum nomine *homo* (quos vel *Calepinus* inscitia arguit) ex illo *Ciceronis*;

Quoniam homo nata erat : nam homo ibi nullum
habet adjectivum ; ut tua filia nata erat homo,
potuisset dicere, nata erat animal ; ut Teren-
tius in Phormione dixit, Virum me natam vellem.

» [Livius lib. 28. * Porcus natus erat femina. Et
» Ovid. 2. Amor. 5. O mihi perpetuum nata puella
» malum. qui etiam de Cæneo loquens : Femina
» natus erat. An ergo stolidum Grammatico-
» rum pecus contender, Fœminam esse maf-
» culini generis, quod similiter de muliere fa-
» cere eos oportet ; cum Plautus dicat, Am-
» phitruo factus est mulier. Pari modo Puer erit
» eis fœmina, cum sit apud Justinum lib. 1.
» Semiramis puer credita est.]

Adjecti-
va nomi-
na non
habent
genus.

Adjectiva nomina non habent genus, sed
terminationes, & (ut Grammaticè dicam) per-
sonas ad genus ; ita ut terminatio in *us* adap-
tetur masculinis ; in *a*, fœmininis ; in *um*,
neutris. Itaque genus est in substantivis tan-
tum, & invento genere, quarimus termina-
tionem in adjectivis : & ita, si non essent no-
mina adjectiva, nemo quæreret genus gram-
maticum ; neque si nomina adjectiva unam
tantum haberent terminationem. Ut *parens*,
conjug, *insans*, *adolescens*, *juvenis*, *senex*, *pauper*, *dives*,
& hujusmodi alia. Sed mirandum non est,
adjectiva nomina in singulari, aut plurali, pro-
pter rariorem usum aliqua terminatione defice-
re, præcipuè neutrali ; ut in nomine *alma*,
quod quum sit adjectivum, tamen raro in
masculino, nunquam in neutro reperitur. Sic
nova nupta, quum *nuptus* sit participium. Unde
Plautus *Casina* ; *Novum nuptum, cum novo marito* :
sic

* *Porcus natus erat femina*] Verba Livii aliter se habent
Tarenti bicops, & ægus mas, idemque femina natus erat
lib. XXVIII. c. 114

fic apud Græcos *αἰμία*, id est, veneranda. Sic *viatrix*, & *ultrix*; quæ merito vocantur ab Scaligero adjectiva, etiam in singulari: nam in plurali dubium non est; ut *arma viatrix*; *ultricia tela*. Et apud Lucanum; *viatrici dextra*. Priscianus ideo dixit, *hæc nomina facere ablativum in e, vel i, quia sint adjectiva*. Denique nominum vis, & natura est intuenda, etiam si usus non totam nominis naturam assumat; nec enim quia sola foemina possit esse prægnans, dicendum est cum imperitis; prægnans esse generis foeminini tantum: nam *prægnans Iovis cerebrum* legimus; & *fœtum ejusdem femur* dicimus; Et, *scandit fatalis machina muros*; *fœta armis*; & *gravidum equum Trojanum*.

Sed jam, ut sentio, expectas à me, ut hæc nomina, quæ exempli causa adduxi, probem esse adjectiva. Primum omnium adjectivum necesse est sit omne nomen, unde duci potest comparatio; ut *senior*, *junior*, *adolescens*; quia qualitas nominibus significatur adjectivis, non substantivis. *Parens à pario* fit, inquit Festus, & *verum participium* est; nam parere, apud antiquos de homine etiam dicebatur; sicut *rixæ* apud Græcos. Homerus, *ὃν ἀδύνατον τίσις Ζεύς*, id est; *quem immortalis peperit Jupiter*. „ [Cicero 2. Tusc. Deianiram „ ait *Oenei partu editam*, quod pater Oeneus eam „ pepererit, id est, genuerit.] In Pandectis parere de hominibus etiam dicitur; quomodo Nonius Marcellus citat Cæcilium poetam. *Conjux* est, quicquid est sub eodem iugo: reliqua ad hunc locum pete ab Ellisi, in voce *Vir*, vel *Fœmina*; & *Puer*, & *Homo*. Restat illud, quod à nemine animadversum esse vi-

*Nomina
quæ ca-
rent ge-
nere.*

deo, * Nomina propria hominum, urbium, fluviorum, montium, cætera hujusmodi, genus Grammaticum habere non posse; nam ut sæpè monuimus, si non essent adjectiva nomina, genus apud Grammaticos locum non haberet: si enim dicas; *Revereor patrem: Ne lædas hominem: Exclude canem;* non refert, cujus generis sit, interrogare, nisi addendum sit adjectivum. Hinc jam patebit, genus in illis nominibus non esse quærendum, quæ adjectivis conjungi non possunt: qualia sunt, *Ego, Tu, Sais,* & hominum, & Deorum nomina propria; ut, *Ego sum Hispanus.* scilicet, *homo:* vide in Ellipsi *Homo.* *Magna Tarentum,* scilicet, *urbs:* vide Ellipsin; *urbs: arbor, fluvius, mensis,* &c.

*Adjecti-
va non
conjun-
gentur
cum no-
minibus
propriis.*

Causa nunc est aperienda, quare nomina propria nolint adjectivis conjungi. Quod proprium, & singulare est, sic a rebus cæteris separatur, ut nulli alii videatur posse conferri, & comparari. Porro si comparari non potest, non admittit qualitatem, aut quantitatem: non enim dicitur, urbs parva, nisi com-

* *Nomina propria &c.]* Non absurde quidem disputantur sequentia, sed tamen exemplis demonstrari potest contrarium, nomina propria Adjectivis directe & per se sine *Adjectivis* jungi, & proinde genus Grammaticum revera habere, quod utrumque negat Sanctius. Ne longe abeamus, nomina propria Urbium, quæ masculino in genere ponuntur & construuntur, nullam utique patiuntur *Adjectivis*, veluti quum dicitur *Narbo Marciv,* *Simo aquasus.* Hæc autem ut Adjectiva & substantiva directe conjungi manifestius adhuc ex eo, quod nulla prorsus nomina urbium masculino genere constructa occurrant, nisi quorum terminatio est masculina. Ex quo proinde apparet, ista etiam nomina recipere genus suæ terminationi conveniens, & in constructione cum Adjectivis haberi rationem non alicujus *Adjectivis*, quæ in Nominibus femininæ terminationis eadem esse possit, sed ipsius Nominis proprii terminationis, & Generis.

comparatione alijs urbis. Si igitur velis con-
 jungere cum Roma, hoc nomen magna, fi-
 gnificas esse aliam Romam parvam, quod in-
 telligi non potest. Dices igitur, Roma est ma-
 gna, subaudi, urbs. Sic Petrus est albus, subau-
 di, homo, nam albus est, non quatenus Petrus,
 sed quatenus homo est. Scio Pseudosophistas no-
 stri temporis aliter hæc disputare: sed ex ipso Ari-
 stotele discant se delirare, nos recte sentire: nam
 in prima Philosophia lib. 5. cap. 9. *Singularia*,
 inquit, *non suscipiunt determinationem, quia de plu-
 ribus non affirmantur*: & lib. 7. cap. 4. & ibidem
 cap. 15. sic ait: *Singularium non est demonstratio*,
*neque definitio, ac proinde neque scientia. $\eta\epsilon\iota\ \tau\alpha\ \iota\sigma\iota$
 $\pi\alpha\varsigma\ \delta\epsilon\ \tau\omega\ \kappa\alpha\theta\omicron\upsilon\lambda\omicron\upsilon$, id est, semper enim est omnis de-*
finitio universalis. Hebræi præterea notant, no-
 mina propria ideo non recipere articulos,
 quia satis per se nota sunt. Nec te moveat,
 quod Athenas doctas dicimus; vestros Metellos;
 nostros Cicerones; nam nulla pluralia verè dici
 possunt propria: nam Athenæ olim fuere
 multæ athenaides, hoc est, olivæ, vel olivæ-
 ta; quæ postea in unam urbem coaluerunt.
 Sic Parisi, multi pæsi. Sic Burgi, multi Pyr-
 gi, id est, turres. Sic patria mea Brocæ, quo
 nomine antiquitus dicebantur mapalia. Nec
 nomina Deorum propria dici debent, quum
 pro re cui præsumt inveniuntur: ut dubio Marte;
 dura Tellus; ardens Vesta.

C A P. VIII.

De declinatione.

Quid sit declinatio apud Grammaticos,
 melius jam usu intelligitur, quàm de-
 finitione explicatur. Declinatio, inquit,
 C 5 unt,